

HRVATSKA NORMIZACIJA I TEHNIČKA TERMINOLOGIJA

**mr. sc. Snježana Zima, dipl. ing.
Ljerka Flegar, dipl. ing.**

**CROLAB – RASPRAVA
ZAGREB, 19. siječnja 2011. godine**

Sadržaj

- ❑ **POJMOVI; NAZIVI; DEFINICIJE**
NORMIZACIJA, NACIONALNO NORMIRNO TIJELO

- ❑ **RAZVITAK DJELATNOSTI**
  - *DO 1991. GODINE*
  - *DRŽAVNI ZAVOD ZA NORMIZACIJU I MJERITELJSTVO*
  - *HRVATSKI ZAVOD ZA NORME*

- ❑ **REZULTATI – Ljerka Flegar, Hrvatski zavod za norme**

POJMOVI; NAZIVI; DEFINICIJE

NORMIZACIJA, NACIONALNO NORMIRNO TIJELO, ...

NAZIVI I DEFINICIJE POJMOVA U NORMIZACIJI

---

dogovor na međunarodnoj razini – međunarodni
dokument **ISO/IEC GUIDE 2**

- definicije naziva: **normizacija, norma, propis, itd.**

ISO/IEC GUIDE 2:2004

prihvaćen kao europska norma

EN 45020:2006

prihvaćen kao hrvatska norma

HRN EN 45020:2007, Normizacija i srodne

djelatnosti – Rječnik općih naziva

NORMIZACIJA

Djelatnost uspostavljanja odredaba za opću i opetovanu uporabu koje se odnose na postojeće ili moguće probleme **radi postizanja najboljeg stupnja uređenosti** u danome kontekstu

Definicija: HRN EN 45020:2007, *Normizacija i srodne djelatnosti – Rječnik općih naziva (ISO/IEC Upute 2:2004; EN 45020:2006)*

NORMA

dokument donesen **konsenzusom** i odobren od **priznatoga tijela**, koji za opću i višekratnu uporabu daje pravila, upute ili značajke za djelatnosti ili njihove rezultate s ciljem postizanja **najboljeg stupnja uređenosti** u danome kontekstu.

Definicija: HRN EN 45020:2007, *Normizacija i srodne djelatnosti – Rječnik općih naziva (ISO/IEC Upute 2:2004; EN 45020:2006)*

KONSENZUS

opće slaganje koje se odlikuje odsutnošću čvrstoga protivljenja bitnim sadržajima od strane znatnoga dijela interesnih skupina i procesom u kojem se nastoje uzeti u obzir **gledišta svih zainteresiranih strana** te **uskladiti oprečna stajališta**

NAPOMENA: KONSENZUS NUŽNO NE ZNAČI JEDNOGLASNOST

Definicija: HRN EN 45020:2007, *Normizacija i srodne djelatnosti – Rječnik općih naziva (ISO/IEC Upute 2:2004; EN 45020:2006)*

RAZINE NORMIZACIJE

NACIONALNA NORMIZACIJA – NACIONALNO NORMIRNO TIJELO

REGIONALNA NORMIZACIJA (CEN, CENELEC, ETSI)

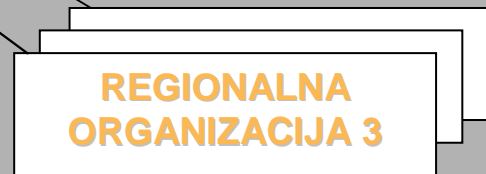
MEĐUNARODNA NORMIZACIJA (ISO, IEC)

međunarodna razina

regionalna razina

nacionalna razina

NACIONALNO NORMIRNO TIJELO

---

normirno tijelo priznato na nacionalnoj razini koje ima pravo biti nacionalnim članom odgovarajućih međunarodnih i regionalnih normirnih organizacija

Definicija: HRN EN 45020:2007, *Normizacija i srodne djelatnosti – Rječnik općih naziva (ISO/IEC Upute 2:2004; EN 45020:2006)*

RAZVITAK DJELATNOSTI

- DO 1991. GODINE

- DRŽAVNI ZAVOD ZA NORMIZACIJU I MJERITELJSTVO

- HRVATSKI ZAVOD ZA NORME

DO 1991. GODINE

- normizacija je organizirana na saveznoj razini (SZS)
- manji broj norma se objavljuje na hrvatskom književnom jeziku u suradnji SZS-a s Institutom za hrvatski jezik
- ne postoji sustavna briga o hrvatskoj tehničkoj terminologiji u djelatnosti normizacije (?)

DRŽAVNI ZAVOD ZA NORMIZACIJU I MJERITELJSTVO

- osnovan 1991. godine
- među ostalim aktivnostima ima i ulogu **nacionalnog normirnog tijela**
- odgovoran za primjenu načela normizacije

NAČELA DRAGOVOLJNE NORMIZACIJE

- SUDJELOVANJE SVIH ZAINTERESIRANIH STRANA
- KONSENZUS
- TRANSPARENTNOST
- KOHERENTNOST ZBIRKE NORMA

DRŽAVNI ZAVOD ZA NORMIZACIJU I MJERITELJSTVO (2)

- okupljanje zainteresiranih strana
- 1992. godine - osnovan prvi *tehnički odbor*
- 1993. godine – početak terminološkog rada

TERMINOLOŠKI RAD U DZNM-U

PRVI ZADATAK:

- ❑ okupljanje radne skupine za izradu prijevoda međunarodnog dokumenta **ISO/IEC GUIDE 2**
- ❑ višemjesečni rad (svakoga tjedna više sati rada)
- ❑ **dogovor o nazivima novih pojmova iz normizacije**

TERMINOLOŠKI RAD U DZNM-U (2)

PRVI ZADATAK SVAKOG TEHNIČKOG ODBORA:

- ❑ dogovor o stručnom nazivlju užeg područja
- ❑ prijevod **norme – rječnika** u stručnom području
(ako postoji međunarodna ili europska norma)

TERMINOLOŠKI RAD U DZNM-U (3)

- predstavljanje terminološkog rada DZNM-a Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- suradnja DZNM-a s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje (ugovor o suradnji)

TERMINOLOŠKI RAD U DZNM-U (4)

- prijava u rad ISO/TC 37, *Terminology*
- početak bitke za novu kraticu za hrvatski jezik za bibliografsku uporabu (*hrv*)
- upoznavanje terminološkog rada na međunarodnoj razini (**INFOTERM – International information centre for terminology**)

TERMINOLOŠKI RAD U DZNM-U (5)

- proslava SVJETSKOG DANA NORMA 1998. godine stručnim skupom s temom:

NORMIZACIJA I JEZIK – KAKO SE BOLJE RAZUMJETI

- gost na skupu: gospodin Christian Galinski, tajnik ISO/TC 37, *Terminology* i direktor INFOTERMA

- izlaganje:

TERMINOLOGY AND QUALITY OF STANDARDS

TERMINOLOŠKI RAD U DZNM-U (6)

PRVI REZULTATI:

- 1996.godine: objavljena prva nova hrvatska norma
- prva nova hrvatska norma je bila norma – rječnik:
HRN EN ISO 8402:1996, *Upravljanje kakvoćom i osiguravanje kakvoće -- Rječnik (ISO 8402:1994; EN ISO 8402:1995)*

TERMINOLOŠKI RAD U DZNM-U (7)

DALJNI REZULTATI:

- prevedene i objavljene osnovne norme za terminološki rad: HRN ISO 704; HRN ISO 860; HRN ISO 1087
- preveden i objavljen priručnik Heidi Suonuuti, *Guide to terminology (Upute za nazivlje)*

TERMINOLOŠKI RAD U DZNM-U (8)

MEĐUNARODNA SURADNJA (regionalna)

- uključivanje naziva na drugim jezicima u hrvatske norme – rječnike (albanski, bosanski, srpski)
primjer: HRN EN 45020; HRN EN ISO/IEC 17000
- planirano je bilo uključivanje i drugih jezika (slovenski, makedonski) u hrvatske norme - rječnike

ORGANIZACIJSKE PROMJENE

- 2004. godine: *Uredba o osnivanju Hrvatskog zavoda za norme (Narodne novine 154/2004)*
- 2005. godine: početak rada Hrvatskog zavoda za norme

DRŽAVNI ZAVOD ZA NORMIZACIJU I MJERITELJSTVO (DZNM)

tijelo državne uprave

DRŽAVNI ZAVOD ZA MJERITELJSTVO (DZM)

tijelo državne uprave

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME (HZN)

nacionalno normirno tijelo – javna ustanova

HRVATSKA AKREDITACIJSKA AGENCIJA (HAA)

nacionalno akreditacijsko tijelo – javna ustanova

HRVATSKI MJERITELJSKI INSTITUT (HMI)

nacionalni mjeriteljski institut – javna ustanova

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME (1)

- **nacionalno normirno tijelo Republike Hrvatske**
- mjesto susreta zainteresiranih strana
(proizvođači, potrošači, državna uprava..)
- forum za tržišno dogovaranje
- stvaranje **nacionalnog konsenzusa**
- pravila i postupci u skladu s načelima normizacije

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME (2)

Uredba o osnivanju HZN-a, članak 4:

DJELATNOST HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

.....

uspostavlja, razvija i održava hrvatsko tehničko nazivlje

.....

surađuje s gospodarskim i sličnim strukovnim udruženjima, visokim učilištima i slično vezano uz područja svoje djelatnosti

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME (3)

- **ponovno predstavljanje hrvatske normizacije (HZN-a) Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje**
- **ponovljen prijedlog za suradnju HZN-a i IHJJ-a u području tehničke terminologije**

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME (4)

- **nastavak rada na normama – rječnicima**
- **izrada baze podataka naziva iz hrvatskih norma – rječnika**
- **najavljena dostupnost (komercijalna) višejezičnog rječnika**

CROLAB RASPRAVA, Zagreb, 19. siječnja 2011. godine

VIŠEJEZIČNI
RJEČNIK

HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

Izraz za traženje (primjer: *norm):

Hrvatski

*norm

English

Français

Deutsch

TRAŽI / SVI

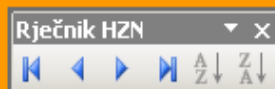
POKUŠAJ
PONOVRNO

VIŠEJEZIČNI
RJEČNIK
HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

ICS:

ID:

IZLAZ

ID	Hrvatski	English	Français	Deutsch	ICS
811-03-10	normalno opterećenje vučnih vozila	normal load of a motor vehicle	charge normale d'un véhicule moteur	Normallast eines Triebfahrzeuges	01.040.29
45020-03-01	normativni dokument	normative document	document normatif	normatives Dokument	01.140.01; 01.120
45020-03-03	norme dostupne javnosti	publicly available standards	normes disponibles au public	Für die Öffentlichkeit zugängliche Normen	01.140.01; 01.120
472-01-962	normirana atmosfera	standard atmosphere(s)	atmosphère(s) normale(s)	Normalatmosphäre(n); Normatmosphäre(n)	01.040.83; 83.080.01
5492-04-39	normirani izvori svjetlosti	standard illuminants	illuminants normalisés		01.040.67; 67.240
14511-02-41	normirani uvjet procjene	standard rating condition	conditions de performance nominale	Norm-Bedingung	01.040.23; 23.120
1087-08-07	normiranje nazivlja	standardization of terminology	normalisation de la terminologie		03.120.10

HRN ISO 5492:1999

Senzorske analize – Rječnik

Naruči ovu normu!

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME (5)

- članstvo HZN-a u INFOTERMU od 2006-08
- prijevod dokumenta UNESCO/INFOTERM
(u suradnji s IHJJ)

Smjernice za terminološke politike - Oblikovanje i provedba terminološke politike u jezičnim zajednicama

- javno dostupan na internetskim stranicama
HZN-a i INFOTERM-a

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME (6)

- ❑ izobrazba u području tehničke terminologije (u suradnji s IHJJ-om)
- ❑ plan: kontinuirano održavanje seminara za članove tehničkih odbora (besplatno) i javnost (uz naplatu)
- ❑ vrlo uspješan HZN seminar
Terminološka načela i struktura i stvaranje novih naziva
održan 19. veljače 2008. godine

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME (7)

- Ugovor o suradnji HZN-a s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje potpisan 20. prosinca 2010. godine
- Ugovor je kamen temeljac za trajnu i uspješnu suradnju u izgradnji hrvatskog tehničkog nazivlja, ali ga treba smatrati početkom stvaranja i razvitka daljnjih oblika suradnje HZN-a i IHJJ-a

 REZULTATI

Ljerka Flegar, Hrvatski zavod za norme

Uspjeh nije konačan, neuspjeh
nije sudbonosan: važna je
hrabrost da se nastavi dalje.

Winston Churchill

VAŽNE INTERNETSKE ADRESE

<http://www.hzn.hr>

<http://www.cen.eu>

<http://www.cenelec.eu>

<http://www.infoterm.info>

HVALA NA PAŽNJI!

IMATE LI PITANJA?

